اخلاق و تاریخ پزشکی ایران، سال ۱۴۰۵ ، دوره ۱۹، مقاله شماره ۷
ویژه نامه جنگ و اخلاق سلامت عمومی

نامه به سردبیر

بیانیه بنیاد حکمت ، تاریخ و اخلاق پزشکی جمهوری اسلامی ایران در محکومیت جنایت علیه مراکز درمانی، علمی و آموزشی غیرنظامی ایران خصوصاً مدرسه شجره طیبه شهر میناب

اعظم خورشیدیان[۱]، فاطمه سادات نیری[۲*]

۱. استادیار، مرکز تحقیقات دندانپزشکی، پژوهشکده علوم دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران،تهران، ایران.

۲. استاد، بنیاد حکمت، تاریخ و اخلاق پزشکی، تهران، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۴/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۵/۲۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۷/۱۳

*** نویسنده‌ی طرف مکاتبه:**

فاطمه سادات نیری

آدرس: تهران، بلوار کشاورز، خیابان ۱۶ آذر، نرسیده به خیابان پورسینا، پلاک ۲۳

کد پستی: ۱۴۱۷۶۳۳۱۱۴

تلفن: ۶۶۹۵۳۸۳۲ – ۰۲۱

Email: nsnayeri@tums.ac.ir

آدرس دهی مقاله:

خورشیدیان ا، نیری ف. *بیانیه بنیاد حکمت ، تاریخ و اخلاق پزشکی جمهوری اسلامی ایران در محکومیت جنایت علیه مراکز درمانی، علمی و آموزشی غیرنظامی ایران خصوصا مدرسه شجره طیبه شهر میناب*. اخلاق و تاریخ پزشکی ایران. ۱۴۰۵؛ ۱۹ (ویژه نامه جنگ و اخلاق سلامت عمومی) (۷)، ۱-۴.

DOI: 10.18502/ijme.v19is7.22807

نامه به سردبیر

محیط های آموزشی و درمانی جزئی از زیرساخت‌های حیاتی هر جامعه ای محسوب می‌شوند و نقش اساسی در سلامت جسمی و روانی و اجتماعی عموم مردم به خصوص کودکان و نوجوانان دارند. اسناد بین‌المللی حقوق بشردوستانه بر ضرورت حفاظت ازامنیت فضاهای حیاتی اجتماعی تاکید دارند. از منظر اخلاق زیستی و سلامت عمومی، هرگونه اقدامی از جمله بمباران مدارس، دانشگاه ها، بیمارستان ها که سلامت عموم انسان‌ها به‌ویژه کودکان را به خطر بیندازد، تجاوز آشکار به کرامت ذاتی انسان ها و نقض اصول حمایت از غیرنظامیان، به‌ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر، محسوب می‌شود.

جنایات بمباران مدرسه شجره طیبه شهر میناب که به شهادت مظلومانه ۱۶۸ کودک بی گناه انجامید و نیز هدف قراردادن ۴۹ مرکز درمانی و ۲۲۶ مرکز بهداشتی و نیز دانشگاه های متعدد از جمله دانشگاه های شهید بهشتی و صنعتی شریف و مراکز تحقیقاتی مرتبط به سلامت جامعه از جمله انستیتو پاستور ایران توسط دولت ایالات متحده آمریکا و رژیم نسل کش صهیونیستی، به دلیل نقض آشکار اصول بنیادین حقوق بشردوستانه بین‌المللی، از منظر حقوقی و اخلاقی کاملاً غیرقابل‌توجیه و محکوم است.

[Downloaded from ijme.tums.ac.ir on 2026-10-27]

[DOI: 10.18502/ijme.v19is7.22807]

آسیب‌رسانی به غیرنظامیان، به‌ویژه کودکان و بیماران، اصل تفکیک[1] را زیر پا گذاشته و تحمیل چنین خساراتی به دلیل عدم هم‌خوانی با اهداف نظامی، ناقض اصل تناسب[2] و اصل انسانیت[3] بوده و موجب تحمیل رنج مضاعف بر جامعه می‌شود. افزون بر این، فقدان هشدارهای پیشگیرانه و عدم اتخاذ تدابیر لازم برای محافظت از جان غیرنظامیان، بیانگر نقض آشکار اصل احتیاط[4] و در تعارض آشکار با الزامات حقوقی و اخلاقی است.

رعایت اصول اخلاقی در مخاصمات مسلحانه نه‌تنها یک تعهد الزام آور حقوقی، بلکه شرطی اساسی برای حفظ نظم هنجاری جامعه جهانی و وجدان اخلاقی بشریت به شمار می‌آید. از این رو، نقض این اصول را به‌شدت محکوم می‌نماییم. با توجه به رسالت گروه های مختلف سلامت و نهادهای علمی در پاسداری از کرامت انسانی و تعهد حرفه ای در حمایت از سلامت جسمی و روانی افراد خصوصا گروه های آسیب پذیر، موارد زیر مورد تاکید قرار می‌گیرد و از مراجع بین‌المللی مسئول درخواست می گردد برای رعایت آن‌ها اقدام عملی انجام گیرد:

۱- لازم است تمامی تعهدات مندرج در حقوق بین‌الملل بشردوستانه(۱)، پروتکل‌های الحاقی کنوانسیون‌های ژنو (۲)، اسناد کمیته بین‌المللی صلیب سرخ (۳)، پیمان‌نامه حقوق کودک(۴)، اسناد راهنمای اخلاقی سازمان جهانی بهداشت (۵)، اصول بنیادین اخلاق پزشکی، سوگندنامه‌های حرفه‌ای و سایر اسناد مرتبط در زمینه حق برخورداری کودکان و بیماران از سلامت جسمی و روانی، بدون قید و شرط مورد رعایت کامل قرار گیرد.

۲- مصونیت کامل غیرنظامیان، به‌ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر و همچنین افراد ارائه‌دهنده خدمات حیاتی جامعه (شامل: حرفه‌مندان سلامت، نیروهای آموزش، پژوهش و خدمات عمومی) یک اصل اساسی و غیرقابل انکار است.

۳- امنیت کامل فضاهای درمانی، تحقیقاتی، آموزشی، فرهنگی و تمدنی، و سایر زیرساخت‌های خدماتی جامعه، در برابر هرگونه آسیب به‌طور قطعی ضرورت دارد. حفظ حریم این مراکز، نه تنها یک الزام حقوقی است، بلکه برای پیشگیری از بروز آسیب های جسمی و روانی در سطح جامعه، امری حیاتی و ضروری به شمار می‌رورد.

۴- ضرورت دارد به‌منظور التیام این رنج بزرگ انسانی و جلوگیری از تداوم یا تکرار حوادث مشابه، تدابیر لازم اتخاذ شده و اقدامات فوری و مؤثر از سوی مجامع ذی‌ربط و نهادهای بین‌المللی انجام گیرد.

پیام‌های کلیدی

- صیانت از مراکز درمانی، علمی و آموزشی به‌عنوان ارکان حیات اجتماعی، یک الزام قطعی در حقوق بین‌الملل بشردوستانه می باشد.
- تعرض به این مراکز، نقض تعهدات حقوقی و انسانی محسوب می‌شود.
- یافته‌های این مطالعه مبنایی مستند برای اقدام نهادهای بین‌المللی و حرفه‌مندان سلامت در راستای حفاظت از غیرنظامیان و زیرساخت‌های حیاتی فراهم می‌کند.

1. Distinction
2. Proportionality
3. Humanity
4. Precaution

[Downloaded from ijme.tums.ac.ir on 2026-10-27]

[DOI: 10.18502/ijme.v19is7.22807]

منابع

1. United Nations. International humanitarian law. [cited 2026 May]. Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/International_humanitarian_law
2. United Nations. Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol 1); 1979[cited 2026 May]. Available from: https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/protocol-additional-geneva-conventions-12-august-1949-and
3. Henckaerts J, Doswald-Beck L. Customary International Humanitarian Law Volume I: Rules; 2009 [cited 2026 May]. Available from: https://www.onlinelibrary.iihl.org/wp-content/uploads/2021/06/Cust-Intl-Hum-Law_Vol-I_Rules.pdf
4. United Nations .Convention on the Rights of the Child; 1989 [cited 2026 May]. Available from: https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child
5. World Health Organization .A Guidance Document for Medical Teams Responding to Health Emergencies in Armed Conflicts and Other Insecure Environments;2021 [cited 2026 May]. Available from: https://iris.who.int/server/api/core/bitstreams/4d19fcdf-6c80-44b8-97f2-f4d17d74dc21/content.

[Downloaded from ijme.tums.ac.ir on 2026-10-27]

[DOI: 10.18502/ijme.v19is7.22807]

Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine, 2026, Volume 19, Article 7
Supplement of War Crisis and Challenges of Public Health Ethics

Letter to Editor

Statement of the Islamic Republic of Iran's Foundation for Medical Wisdom, History, and Ethics Condemning Attacks on Iran's Civilian Medical, Scientific, and Educational Institutions, Particularly the Shajareh Tayyebeh School in Minab

Azam Khorshidian[1], Fatemeh Sadat Nayeri*[2]

1. Assistant Professor, Dental Research Center, Dentistry Research Institute, Tehran University of Medical Sciences,Tehran, Iran.
2. Professor, Foundation of Wisdom, History and Medical Ethics,Tehran, Iran.

Received: *21 July 2026*
Accepted: *16 August 2026*
Published: *05 October 2026*

Corresponding Author
Fatemeh Sadat Nayeri
Address: *No. 23, 16th Azar St., before Poursina St., Keshavarz Blvd., Tehran, Iran.*
Postal Code: *1417633114*
Tel*: +98 21 66 95 38 32*
Email: nsnayeri@tums.ac.ir

Citation to this article:
Khorshidian A, Nayeri F. Statement of the Islamic Republic of Iran's Foundation for Medical Wisdom, History, and Ethics Condemning Attacks on Iran's Civilian Medical, Scientific, and Educational Institutions, Particularly the Shajareh Tayyebeh School in Minab. *Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine. 2026; 19 (Suppl. War Crisis and Challenges of Public Health Ethics) (7), 1-4.*

DOI: 10.18502/ijme.v19is7.22807

Abstract

Healthcare, scientific, and educational centers constitute fundamental pillars of social life, and their protection is strongly emphasized within the framework of international humanitarian law. Any attack against these centers and any harm inflicted on civilians - particularly children and patients - constitute a clear violation of fundamental principles such as distinction, proportionality, humanity, and precaution. Such actions, in addition to endangering public health and societal security, represent a breach of the basic norms of the international humanitarian law.

Keywords: Warfare, Medical ethics , Health facilities, Schools.

[Downloaded from ijme.tums.ac.ir on 2026-10-27]

[DOI: 10.18502/ijme.v19is7.22807]

Copyright © 2026 Tehran University of Medical Sciences. Published by Tehran University of Medical Sciences.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/. Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.